

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.
Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknél, körjegyzőknél, tanítóknál 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
dr. Franciscy Lajos.
 Társzerkesztő:
dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér
 Többszöri közlésnél árkedezmény.
 Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Nyitrai idyllek.

Irta: Kövály Kaffehr László.

Sokszor vagyok Nyitrán. Érdekel ennek a kis városnak speciálisan különös társadalmi élete, amely merőben elüt az előttem ismerős vidéki városok megszokott életétől.

Rögtön tapasztaltam, mikor először tapodta lábam hepe-hupás kövezetét, hogy az a szigorúan fejlett és erős erkölcsi felfogás, melynek dominálását megszoktuk a kisebb városok légkörében, merőben hiányzik ennek a kis városnak társadalmi életéből.

Nem akarok erkölcsbírói szerepet játszani, de bizony sok mindent tapasztaltam, amin erősen megütődött az én morális érzékem. Itt sokkal több szabad, mint másutt, anélkül, hogy azon bárki is megütődne.

Modern város, telítve a haladás, a felvilágosultság vívmányaival, gondolatban magamban, de persze ezt csak morális dolgokra értettem.

Most azonban, hogy a perzselő, napsugaras nyár pár napját voltam szerencsés itt tölteni, egy olyan speciális, s annyira egyedülálló szokást figyeltem meg, mely aztán már mégis az arcomba kergette a vért s amelyet nem tudok szó nélkül hagyni.

Azt hiszem nem is kell mondanom, hogy ez a speciális nyitrai nép szokás: a közös fürdőzés.

Mindenhogyan próbáltam magam előtt indokolni, ezt a furesza szokást, de mellette helyt álló érvet találni sajnos, nem tudtam. Erkölcsi szempontokat tekintve — káros; esztetikai szempontokból — visszataszító; pedagógiai szempontokból — veszedelmes.

Ki tartja erkölcsi érzékével összeegyeztethetőnek, hogy hiányosan fedett női testek éhes férfi szemeknek legyenek a célpontjai?

Láttam hölgyeket a vizparton felállított tornaszereken rettenetes pózokban, láttam férfiakat olyan fürdő ruhában, amely egy cseppet sem volt különb annál a bizonyos fügefalevelnél...

S aztán micsoda helyzetek? Két hölgy lefelé csúszik egy sima deszkán a vízbe, nosza hegyibük ugrik egy fiatalember.

Csodálatos dolog! Megütözköznek azon, ha egy mulatságon, vagy társaságban egy hölgy egymásra rakja a lábát, ha erősebben felfogja a szoknyáját s ezen nem ütözköz meg a magas közvélemény!

Talán ennyi elég morális szempontból. Ami az esztetikai szempontot illeti, azt hiszem senkinek a szép érzékére sem hat javítólag a különféle poszturákban, különféle tornaszereken feszengő női test, amelyre teljesen rásimul a nedves fürdő ruha. Színházból, mely erkölcsi felháborodással vonulnak ki ezek a hölgyek, ha egy merész trikóban meglátnak egy színésznőt, akinek pedig ez majdnem a kenyérkeresetéhez tartozik. Pedig ezek a trikók még mindig sokkal szolidabbak, sokkal többet eltakarók, mint az átnedvesedett fürdőkosztümök.

Nagyon helyesen és sokat debachálnak a színházak és orfeumok erkölesrontó hatása miatt, de nem jut eszükbe gondolni arra, hogy ugyanolyan fokban erkölesrontók ezek a semmiképpen sem épületes látványok.

Pedagógiai szempontból a legkárosabb ez a dolog. A serdülő ifjak különben is túl-

izgatott és idő előtt működni kezdő fantáziáját nagy mértékben izgatja ez a meztelenség. Fényes bizonyítéka különben ennek az a körülmény, hogy az uszodák kabinjainak falai telistele vannak irkálva olyan arepirító feliratokkal, a minőket csak a legundorítóbb pornográf könyvekben olvashatunk.

A fürdés egy feltétlenül s pótolhatatlanul fontos közszükséglet, de mégis azt mondom, hogy igen sokan vannak azok, akiknek sokkal többet árt ez a fürdőzés, mint használ.

S innen van az, hogy a nyitrai fiatalság túlon túl érett, túlon túl felvilágosult. Ismertem itt egy V. gimnazistát, akit beteggé tett a reménytelen szerelem s aki olyan pornográf képeket és írásokat küldözött az „ideáljának,” hogy ég felé meredt tőle az ember haja.

Nem elég az a sok szennyes írásmű, ami napról-napra elhagyja a sajtót, s nagykeresletnek örvendő tölti meg a könyvkereskedők boltjait, gondoskodunk mi magunk is olyan eszközökről, amik hatásukban ártalmasabbak a pornográf könyveknél.

Nem bizva ítéletem helyességében, egy igen jó hírnevű pesti orvost kerestem fel s kértem, hogy nyilatkozzék a kérdésről. Véleményemet teljesen helyesnek, állásfoglalásomat humanitárius missiónak mondotta.

Sok ellenvetéssel számoltam le akkor, amikor elhatároztam, hogy nyiltan állást foglalom ebben a kérdésben. Felhozzák azt, hogy hiszen így van ez a világfürdőkben is. Igen, vannak olyan világhírű gyógyfürdők, ahol ez így van. De a nyitrai fürdők se nem világfürdők, se nem gyógyfürdők.

Azt is felhozhatják, hogy ez a körül-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRGÁJA.

Erdő közepében...

— Irta: Simonovánszky Annus. —

Erdő közepében van az én lakásom.
 Jégvizű forrásnál. Tenyéryi tisztáson.
 Házam udvarába félnék özek járnak.
 Galambjaim közé vadgalambok szállnak.
 Hívogató szómra, — s buzaszemre várnak...

Nyíló harangvirág néz be a sövényen,
 Amint gyomlalgatók a kertben serényen.
 Bemosolyog hozzám... Hogy is ne nevetne?!
 Piros keszkenő van a fejemre kötve, —
 S mégis az üdösség ragyog a szemembe.

Valamikor régen hej de másképp látott!
 Meg is csodálhatta azt a cifra bábót
 Aki akkor voltam. Karcsúra befűzve,
 Sühögő selyembe, csipkébe öltözve!...

Nem szerettem akkor senkit a világon!
 Fényes orosz agár volt a jó barátom,
 Aki egyre kísért, faszorból-faszorba
 Soha el nem maradt. Ott járt a nyomomba.

Diszes ősi kastély gögőse ura voltam.
 A szegény embertől mindig elfordultam.
 Nem volt a szívemben semmi nemes érzés!
 És hogy betelt nálam az isteni végzés,
 Szegényné lettem-e? Ez most a fő kérdés.

Nincs többé palotám! Kunyhó a lakásom.
 Jégvizű forrásnál. Tenyéryi tisztáson.
 Magam vagyok az úr és magam a szolgál.
 Kinek éjjel-nappal, mindig akad dolga.
 De más, mint szeretet nem él hajlékomba!

Van egy nyájas uram Szép szerelmes párom
 Kinek pogány nevét imáimba zárom.
 Van egy szőke lánykám. Egészen az apja.
 Kinek édes csókot kínálgat az ajka.

S ha úgy átölelem e két édes embert,
 Érzem hogy az Isten büntetett, de nem vert.
 Elvette a kincset, el a gazdagságot,
 De adott helyette igaz boldogságot.

Az első poéta.

Irta: Pásztor József.

Az emberek nagyon elfáradtak már a küzdelemben. A boldogság utáni vágy meg sem született lelkükben, mert minden pillanatukat elfoglalta az irtózatos harc, a megélhetésért. A paradicsomi idők hagyományai elvesztek az idő végtelenségébe, csak homályosan élt a sejtelmekben, hogy volt valamikor szebb, boldogabb idő, könnyebb élet is, de hogy ez megint úgy legyen, arra senki sem gondolt.

De egyszer született egy gyermek, csak úgy mint a többi, valahol egy nagy barlang fenekén.

Még az arca sem volt olyan mint a többinek, azért az anyja is elfordult tőle. Olyan volt, mint a fehér veréb a szürke verebek között. A szemében pedig volt valami különös ragyogás, amittől a többiek féltek.

Mikor nagyobb lett, nem dobálózott kövekkel, mint a többiek, nem verekedett s nem mászkált a fák tetejére, hanem elbarangolt a mezőkön, letépett egy két virágot s ezekkel csevegett, mert az emberek nem értették meg a szavát. Leült a vizek partjára s nézte a nap csodálatos színeit a víz tükrén, a feje fölött tova uszó aranyos fellegeteket s hallgatta az erdő titkos suttogását. A mikor ifjú lett, teljesen hasznavehetetlen volt: nem értett a medvék agyonveréséhez, a bőrök lenyűzéséhez és egyéb hasznos, férfihöz méltó dologhoz; az asszonyok is kicsúfolták, mert nem volt olyan, mint a többi, de azért féltek tőle s a ki egyszer látta, soha sem feledte el.

Egyszer aztán elűzték a szegény ifjut teljesen s oda is maradt sokaig. Az erdők, hegyek között járkált, a nagy tavak partján s lelkébe csodaszép színek, hangok gyűltek egybe.

Egy este együtt ültek a barlang lakók, a tüzek mellett. A füst felszállott a magasba, a csillagok felé, a vörös fény szétszóródott a fák, bokrok között, melyek rettenetes szörnyeknek lát-

mény a megszokás, a fel nem vevés érzetét váltja ki. Nohát kérem ezt merőben tagadom. Az a pár hetes fürdő szezon, amelyet 9—10 hónapi pauza követ, sehogy se lehet elég arra, hogy a megszokás és fel nem vevés érzetét váltsa ki. Ellenkezőleg jó arra, hogy felesigázza a fantáziát, hogy felébressze az alvó érzékeket.

Emlékükbe idézem Kraft Ebing „Psicho pathologia sexualis“ című művének azon részeit, amelyben élesen elítéli azokat a szülőket, akik serdülő korú gyermekeik előtt öltözködnek, elmulasztva a kellő elővigyázatot.

No ha veszedelmes lehet a serdülő gyermekekre nézve a szülői test meztelenségének látása, mennyivel veszélyesebb lehet a látása olyan testeknek, amiket nincs alkalmuk naponként látni, s melyek tulajdonosai tőlük teljesen távol álló egyének?

Ismerek igen derék, köztiszteletnek örvendő urakat és hölgyeket, különösen olyanokat, kiket más vidékekről vetett ide a sors, akik megvannak fosztva a szabadban való fürdés élvezetétől, mert erkölcsi felfogásuk nem tudott aszimilálódni az itteni ferde erkölcsi nézetekhez.

Nem tudom mi lenne az akadálya annak, ha a nyitrai uszodák a nap bizonyos óráit megjelölnék, hogy azokban csak férfiak, másokban csak nők fürödhetnek? Vagy mi lehet az akadálya annak, hogy a folyam szakasz egyik (fürdőinenni) része a férfiak; másik (fürdőntüli) része pedig a nők számára tartassék fenn?

Ezáltal a fürdők csak nyernének látogatottság dolgában, mert olyanok is mennének fürödni, akiket a mostani szokás visszatart ettől az igazán egészséges, szükséges sporttól.

Ne gondoljanak arra, hogy megeszappan a látogatottság, bár biztos tudom, hogy nem lesz oly gyakori látogatója a fürdőknek egypár fiatal ember, de ezekért bő kárpótlást fog nyújtani azok száma, akik az ő jó voltukból hozzájárulnak ahhoz, hogy élvezhetik a szabadban való fürdés örömeit.

Ezekben tartottam szükségesnek összefoglalni észleleteimet, melyeknek igazságában vetett hitem erős, s melyek bizony tudom, hogy igen sok finomult érzésű ember lelkében élnek, csak még nem találtak elmondóra.

Ha lesz valami haszna felszólalásomnak, ha sikerült ráterelnem a figyelmet erre a kérdésre, akkor már megvan jutalmazva munkám, amelyben semmi egyéb nem vezérel, mint őszinte szeretet azon város iránt, amelynek

szottak most. A fák között suttogott valami, hal-kan szeliden, egy két éjjeli madár vijjogott s egyszer megszólalt, bent az erdő mélyén valami ismeretlen, édes hang, reszkette, siralmasan mégis telve gyönyörteljes érzéssel, végig zengett a fák között s a sziklák faláról megint visszaverődött az erdőbe. A hang közelebb jött s a barlanglakók elhallgattak; elfeledtek mindent, leejtették fegyvereiket, az asszonyok is mind az erdő felé fordították fejüket s keresztül futott rajtuk valami édes borzongás.

Az előzőtt ifjú megjelent az erdő szélén, szájában nád sipot tartott, az ujjai mozogtak, tovább hangzott a dal s végig folyt az erdők, hegyek között, az emberek lelkén, mint valami esteli varázslat. A fiú leült azok közé, akik között árván nőtt fel, a kik soha meg nem értették, akik folytonosan üldözték s most ezek szótlanul, édes vágyakozással hallgatták a dalt s azon gondolkodtak, hogy az erdőn, a hegyeken, a barlangon s a medvéken kívül talán más világ is van, szemeik pedig fent jártak a csillagok között -- most először.

De reggel lett és valamennyien megéheztek. A fiú most sem értett jobban a dárda vetéséhez, a medvék agyonveréséhez, azért nappal megint kicsüfolták s elűzték. A mint azonban feljöttek a csillagok, megint várták az előzőtt fiút s ő mindig eljött.

rövid idő alatt én is lakósa leszek s melynek falai között élem le talán életemet.

Egyébként mellékes, hogy kimondja az elmondottakat, a fő az, hogy mi van bennök mondva.

A nagybirtokok parcellázása. A magyar közvéleményben most divatos jelszó a latifundiumoknak, a nagy birtoktesteknek parcellálásra való felosztása, hogy az így felosztott, szétaprózott kis birtokrészeket megvehessék, vagy bérbevehessék a *kis gazdák*, a kik az ő saját törpe birtokaikon megélni már nem képesek.

Nagyon helyes nemzetgazdasági elvet rejt magában ez a törekvés, okosabb gazdasági politikát kívánni sem lehet, mint hogy az eladásra kerülő nagybirtokok a kis gazdasági existenciáknak adassanak el, a kik ha egyesülnek, ha szövetkeznek, ugyanazt az anyagi erőt képviselik, a melyet a nagy gazdasági individuumok az ilyen birtokok megvásárlásánál kifejteneének. Szintoly okos, a mi viszonyaink között valósággal népméltó gazdasági irány az, a mely következetesen arra felé tart, hogy a bérbeadandó nagybirtokok ne nagybérilőknek, a kik rendszerint már úgy is dúsgazdagok, hanem kis gazdáknak adassanak át, főképp olyanoknak, a kik szövetkezeti alapon vállalkoznak az ilyen nagyobb birtokterületek kibérlésére.

Ezt a magában véve nagyon helyes birtokgazdasági politikát a szabadkőművesség és a vele egy húrton pendülő liberalizmus céltudatosan olyan egyoldalúságba igyekszik terelni, a mely első sorban a kath. egyházra és általában a magyarországi vallási testületekre nézve igazságtalan és káros lenne.

A mikor a szabadkőművesek, szociáldemokraták és liberálisok organumaiban, parlamenti, vagy népgyűlési beszédeiben kifakadásokat olvasunk, vagy hallunk a latifundiumok ellen; a mikor ezeknek az irányzatoknak az emberei a nagybirtokok parcellázását orvosszernek hirdetik a népszegényedés és kivándorlás ellen, mindig az egyházi birtokok ellen hegyezik ki a kérdést, mintha csak az egyházi birtokoknak nagy komplexumban való kezelése volna az egyetlen akadálya annak, hogy a földéhes nép birtokhoz jusson, a melyen megélhetne, a melyen boldogulását megtalálhatná.

A kérdésnek ilyen kihelyezésével hanguliatot akarnak kelteni, közvéleményt akarnak csinálni abban az irányban, hogy az állam az egyházi és talán még a hitbizományi birtokok tulajdonosait parcellázásra kényszerítse, még pedig olyan feltételek alatt, melyek az illető tulajdonosok nagy károsodását idéznék elő.

Sokat koplalt s a vége az lett, hogy meghalt, mint minden más ember, a csodasíp pedig nem szólott tovább. Ezt nagyon rossz néven vették tőle a barlanglakók.

A dalos fiú pedig ott feküdt az erdőben, feje fölött a lombok suttogtak, az arcára ráborultak az erdei virágok s arany lepkék kergetőztek a levegőben. Itt találták meg s nagyon csodálkoztak rajta, hogy meghalt. Hogyan? Épp úgy, mint a kik medvéket vernek agyon kőbaltáival? ... A sipot is megtalálták, de senkisémet tudta megszólaltatni s a mint a fiú sápadt arcát bámulták, vissza csengett lelkükben a dal utolsó akkordja s felebredt a részvét szívükben a halott iránt. Eltemették szépen, épp úgy, mint azon tisztességes barlanglakókat, a kik kőbaltákkal harcoltak nagy medvék ellen, vagy ügyesek voltak a bőrök szárításában s egyéb okos dolgokat miveltek földi életükben; eltemették épp úgy s a sírjára szép nagy cserép edényekbe tömészen ételt raktak, sok jó husokat az elejtett állatok legszebb részeitől, nehogy a szegény valahogy megéhezzenek a másvilágon.

Szépséges leányzó, kik majd meghaltok a poézisért s férjhez mentek és betértek az első kényelmes barlangba -- ez volt az első póéta története.

Mi még a *kényszer parcellázás* eszméjétől sem riadunk vissza, de ha már egy ilyen törvényhozási intézkedésnek kell történnie, terjesztessék ki az *minden nagybirtokra*, minden latifundiumra, a mely a tulajdonos akaratából eladásra kerül, vagy bérbeadatik, tehát ne csak az egyházi birtokokra. Ez az egyik kikötésünk. A másik pedig az, hogy a parcellázásnál feltétlenül zárrassék ki a *közvetítő* spekuláció és maga az állam vegye kezébe, vagy legalább ellenőrizze a parcellázási műveleteket.

Semminő láрма nem teveszthet meg minket arra nézve, hogy a birtokgazdasági politikának ez a nagy feladata az igazságosság alapjáról le ne csúszszék, mert csak így válhatik az a népgazdagodás és a magyar mezőgazdaság emelésének tényezőjévé.

A szövetkezetekről.

Irta: Mezey Gyula.

Előadta a nagybékéi gazdasági június 26-án megtartott felavatási ünnepélyén.

III.

Az egyéni és társadalmi elv küzdelme a mezőgazdaságban. — Az újkor gazdasági harc tényezői. A szabad kereskedelmi rendszer hátrányai.

A mezőgazdaságban, mint említettem, sokkal később kezdte éreztetni befolyását az egyéni és társadalmi elv között való küzdelem. Miután a mezőgazdasági termelés a dolog természeténél fogva a régi időkben nagyon korlátolt volt, főleg a saját szükségletek kielégítésére s legfeljebb a közeli városi piacok korlátolt igényeinek ellátására szolgált.

A legtöbb államban a föld kötöttsége is korlátozta a mezőgazdaság jelentékenyebb fejlődését. A midőn azonban a természettudományok haladása korszakot alkotó felfedezéseivel új viszonyokat, felfogásokat és áramlatokat teremtett, a mikor a gőzgép feltalálása, a gőzhajók és vasutak létesítését vonta maga után, a midőn ennek folytán a közlekedési eszközöknek, a forgalom rendszereinek tökéletesítése, a vasúti és vízi szállításnak soha nem sejtett arányokban való kifejlesztése új világokat tárt fel, s közel hozta a közlekedés tökéletességével és gyorsaságával egymáshoz a messze fekvő országokat: a mezőgazdasági termelésnek is nem várt arányokban kellett fejlődnie, a mezőgazdánál is felébredt a vágy és szükség, hogy többet termeljen s részt véve a világ versenyében, természetnek feleslegét messze országokba vigye és ott értékesítse.

Az óriási felleundülésnek ebben a korszakában a mezőgazdasági termelésre nézve is természetesen a *szabad kereskedelmi rendszer* látszott előnyösebbnek. — Az európai mezőgazdaság is sokáig ennek hódolt tehát mindaddig, míg a múlt század 70-es és 80-as éveiben a tengerentúli verseny részéről szenvedett súlyos csapások meg nem győzték arról, hogy a szabad verseny korlátlanága nagyon is kétélű fegyver, mely hozhat ugyan győzelmet is, de teljes vereséggel, sőt teljes megsemmisüléssel is járhat.

Ebben az új alakulásban nagyon természetesen nem volt többé közömbös sem a mezőgazdaságra, sem az iparra a termelőnek tudása, bátorsága, vállalkozó szelleme, tökéletereje, a termelés módja, az érsékesítés mikéntje. Az érdekeknek kifejlődött nagy harcában — az egyén korlátlan érvényesítése lévén az uralkodó irányzat — nagyon természetesen a gyöngébbnek kellett elmaradni s az erősebbnek kellett boldogulni.

És itt a gazdasági téren, a gyenge és erős alatt nem testileg érték gyöngét és nem testileg érték erőset. Lehet valaki testileg gyöngé, sőt lehet az általános tudásban elmaradott és a gazdasági harcban még is erős lehet, ha bírja a gazdasági harchoz a megfelelő feltételeket. Mert a gazdasági harcot nem fegyverrel kell megvívni, — igen t. ünnepelő közönség. Annak feltételei és tényezői: a tudás és tapasztalat, a tőke, az üzleti

ügyesség esetleg az üzleti furfang. S nem egyszer belejátszik ebbe a küzdelembe az önzés, kivesszik belőle részöket sokszor a mások jóhiszeműségével való visszaélések is, ha a küzdők lelkiismerete nem nagyon válogató az eszközökben. A gazdasági harcban tehát rendszerint az a legerősebb, aki tőkében leggazdagabb, a kiben az önzés a legnagyobb, aki az üzleti életben legiskolázottabb, s a ki legkevésbé törődik azzal, ha az ő gazdasági sikere (vagyonosodása) másoknak pusztulásával jár is.

El lehet tehát könnyen képzelni, igen t. únnepelő közönség, micsoda áldatlan eredményei lehetnek annak, ha a gazdasági életben az ekként felvértezett erőset, minden korlátozás nélkül reáeresztjük a gyöngére? A gyengébbek kizsákmányolása, a nép széles rétegeiben pusztulás és nyomor jár ennek a rendszernek nyomában, ha annak a tisztesség követelményeiben s a tiszta önzetlen emberszeretet parancsaiban kellő korlátokat nem szabnak.

Az egyéni elv korlátlan érvényesülésén alapuló szabad kereskedelmi rendszertől annak idején az emberiség legnagyobb mérvű haladásának biztosítása mellett az általános emberi jólét biztosítását várták. — A mai élet szemmel látható viszonyai azonban legjobban igazolják, hogy az egyén korlátlan érvényesülésének rendszere korántsem elégitette ki minden oldalon a hozzá fűződött reményeket s korántsem biztosította az általános jólétet. — El kell ismerni, hogy a haladás rendkívüli tényei esnek annak mérlegébe az egyik oldalon, de a mérleg másik serpenyőjébe nagy arányú hátrányok és sötét árnyak kerülnek, melyek alighanem erre az oldalra billentik az egyensúlyt, mert hiszen mit ér az óriási haladás és milyen vigasztalást nyujthat egyesek vagyonának óriási felhalmozódása a népesség azon tömegeinek, amelyek a mai gazdasági rendszerben alig bírják létezésük legkezdetlegesebb feltételeit megteremteni?

A szabad kereskedelmi rendszer árnyoldalai közül különösen kiemelendő, hogy a vagyonnak lehető legkedvezetlenebb megoszlására vezetett. Látunk egyeseket s egyes érdekcsoportokat, a kik szédületes nagyságú vagyonokat szereztek és uralkodnak a gazdasági életben csaknem korlátlanul, látjuk a vagyontalanok óriási tömegeit, azzal a szemmel látható és emberileg érthető irányzattal, hogy legalább az élet elemi szükségleteit beszerezhessek s legalább viszonylagos jóléthez jussanak. Ennek a gazdasági rendszernek tulajdoníthatjuk az ú. n. mozgó tőkének, a nemzetközi kapitalizmusnak túltengéseit is, ennek tulajdoníthatjuk a mozgó tőkének és a munkának harcát, mely jó formán szemünk előtt folyik s a melyben folyton nagyobbodik elkeredéssel állanak egymással szemben a küzdő felek.

Hogyan választanak Nyitra megyében?

XII.

A szakolczi választás.

Okányik 72 holiczi választója közül Uzonyi másodelnök csak 48-t fogadott el.

Vradist község választóit azon egészen alap-talan ürügy alatt nem bocsátotta a szavazáshoz, mert szerinte későn jelentkeztek, pedig ezek közvetlenül a katonakordon előtt három negyed óra hosszáig várakoztak, s minthogy a választási elnök által teljesen megbízhatónak elnevezett „hatósági rendező közeg” nem jött értők, anélkül pedig nem bocsátották őket a kordonon keresztül, igen természetes, hogy későn jelentkeztek. Mert tetszik tudni Uzonyi urat mindenben a végletekig meő pontosság jellemzi s ezt ő első sorban az ellenzéki választóktól követeli meg!

Vradist után következett Verbócz. Ez utóbbi a szeniczi járáshoz, de a szakolczi választókerülethez tartozik s a hozzá tartozó irtványokkal együtt körülbelül 440 választója van. Ezek közül vagy 120 Amerikában tartózkodik, 185 Okányik-párti volt és csudák csudája Kostyálra mégis vagy 250-en szavaztak! A bizalmiférjak egyike Szlávik J. verbóczyi evangélikus lelkész, aki a verbóczyiakat

mind személyesen ismeri, megütközéssel veszi észre, hogy egy verbóczyi ember másodsor jelentkezett szavazásra más név alatt, s azért figyelmezteti Uzonyi elnököt, hogy ez az egyén már egyszer leszavazott s tiltakozik voksának elfogadása ellen; az elnök egyszerűen azt feleli a bizalmiférjaknak: Kérem, elnöki jogaimba ne avatkozzék! Midőn e hihetetlennek látszó eset többször megismétlődött és a lelkész másod- és harmadikban tiltakozott, akkor az elnök durván neki támad a törvény különös oltalma alatt álló bizalmiférjak s tudtára adja, hogy ha még egyszer mer felszólalni, egyszerűen kivetelteti őt a szavazóhelyiségből. A bizalmiférjú tehát hallgatott, de szorgalmasan jegyezte a kétszer és háromszor szavazók neveit. Az elmondottak után most már világos mindenki előtt, hogyan kaphatott Kostyál Verbóczyról 250 szavazatot? Nehogy valaki ellenvetéskép azt mondassa, hogy Okányik verbóczyi emberei közt talán nem választók is valának, ezen ellenvetés cáfolatául megemlítem, hogy Okányik minden választója, személyazonossága bebizonyítására adókönyvecskéjét is magával hozta.

Most értjük csak igazán, miképen valószínű meg egyik liberális főkortes azon mondása, hogy 80 választóval le lehet győzni az ellenzék akármily többséggel rendelkező jelöltjét, le kell őket egyszerűen annyiszor szavaztatni, a mig meglesz a többség. Meggyeszte ismeretesek a Csemez által a privigyei választásnál elkövetett és a Csaba által megirt fűzetben elősorolt jogtiprások, de a fent leirt választási módszer felülmulja még a privigyei választás kegyetlenségét is. Ily körülmények között lehetetlenné válik minden mérkőzés.

A Nyitra megyei Szemle emberkinzásnak nevezte a szakolczi választást, és méltán. Eltekintve attól, hogy Okányik választói kénytelenek voltak az egész napot bokáig erő porban, kitéve a tikasztó hőségnek tölteni, emberkinzás számba kell, hogy menjen, ahogy az elnökök bántak a szegény és egy egész napi út fáradalmaitól egészen kimerült néppel. Midőn Uzonyi egész Vradist községet a fent említett ürügy alatt elutasította, következtek volna Verbóczy Okányik-párti választói. A szegény verbóczyiak négy óra hosszáig várakoztak a szavazóhelyiséget körülálló katonai kordon előtt élőkön a plebánossal, midőn egyszerre Csémniczky teljesen megbízható „hatósági közeg” a község sorrendjében Verbóczy után következő Egbell választóit hívja az urnához; a verbóczyi plebános oda szól, hogy a verbóczyiak teljes négy órán át varakoznak a szavazásra s folyton biztatták őket, hogy legyenek csak türelemmel, s most az egbellieket hívják, s kéri, hogy a verbóczyiakat szavaztassák le. Az elnök azonban megint csak azért, hogy a verbóczyiak későn jelentkeztek és mert a nekik kijelölt helyen nem várakoztak, parancsot adott a csendőrségnek és a katonaságnak, hogy a verbóczyiakat erőszakkal vezessék vissza az ellenzék táborába, s midőn a katonaság által hurcolt verbóczyiak útközben a szavazásra menő egbelli ellenzéki választókkal találkoztak s midőn a verbóczyiakkal együtt az utóbbiakat is az ellenzék táborába szoritották — ott oly izgatott hangulat vett erőt a választókon s a helyzet oly kritikussá vált, hogy szinte elkerülhetetlennek látszott a vérontás. Nem is lehet azon csodálkozni, hogy az önéretőkben vérig sértett s jogaik gyakorlásában ily brutális önkénykedéssel megakadályozott választók, látva a semmivel sem indokolt karhatalom igénybevételét, elkeseredésüknek talán végzetes módon kifejezést adtak volna; s valóban csak Okányik s néhány paptársa erélyes közbenjárásának köszönhető, hogy vérengzés nem történt.

Csemniczky elnök csendőroktól kísérvé megjelent Okányik táborában s azt izente Spitzer Miksa „hatósági közeg” által dr. Okányiknak, hogy beszélni szeretne vele, dr. Okányik azonban egyik barátja által azt izente vissza Csemniczkynek, hogy a tapasztaltak után ő egy Csemniczkyvel szöba sem áll.

Dr. Okányik Lajos látva ezt a hallatlan erőszakoskodást — három legnagyobb községet és pedig Verbóczyt, Egbellt és Broczkót még a szavazásra sem bocsátották — s felve, nehogy emberélet essék áldozatul az elnöki brutalitásnak, kijelentette, hogy a szakolczi mandátum nem ér fel egyetlen emberélettel sem, hivatkozva a saját szemekkel tapasztalt erőszakoskodásra, a mely teljesen kizárja a választás törvényes menetét, kérte választóit, hogy oszlojanak szét s induljanak haza felé. Ez történt fél 6-kor. A szavazás a Kostyál-párt részéről tovább folyt — és mondják, hogy 1136 voksot kapott!

A választás szomorú epizódjai gyanánt álljon itt a következő két eset. Dr. Okányik Lajos a kerületi papság kérésére vállalta el a jelöltséget, maga a kerületi papság tavaszi gyűlése hatá-

rozatából kifolyólag kérte az érseki helynök ur ő Meltóságát — hogy mivel a szakolczi járásban egyedül Okányik felleptetésével lehet a keresztény elvek zászlaját győzelemre juttatni — az ő jelölését jóakarólag tudomásul venni kegyeskedjék. És sajnos mégis akadtak oly papok, akik nemcsak hogy tartózkodtak a szavazástól, de egyenesen Kostyálra szavaztak. Ha dr. Okányik Lajossal szemben valami derék katolikus ember lépett volna fel, még akkor is fájna ez, de ha valaki pap létére dr. Okányikkal szemben az 1896-iki szakolczi választás erőszakos elnökének ad előnyt, ahhoz vagy a papi állással össze nem egyeztethető szellemi korlátoltság, vagy pedig a keresztény elveknek a praktikus életben való teljes megtagadása szükséges.

Dr. Okányik Lajos ellen szavazott saját káplánja Zsák János, továbbá Szepesi Lajos a szakolczi irgalmas zárda főnöke alárendeltjeivel együtt. Ezeknek az önönmagukról megelégedezett embereknek az eljárása az egész kerületben méltó megütközést és felháborodást keltett. Veridicus.

A privigyei választás.

„Akármilyen nagy többsége lesz Brestyenszkynek, megbukik.” „Rendezünk olyan választást, aminőt még Privigye nem látott.” „Lesz gondunk rá, hogy a néppárti községek le ne szavazhassanak.”

Ezeket a híreket terjesztették a Rudnay-párt vezérférfiai, akik alaposan be voltak avatva a választás titkaiba. Mi ezeket a hiób híreket közönséges kortesfogásnak tartottuk, gondolván, hogy azokat a mungók a néppártiak megfélemlítésére hozták forgalomba. Elvégre a nagy többségünk megvolt, eunélfogva tehetnek Csemezék amit akarnak, a győzelem a miénk. A választás előtt azonban meginogtunk föltevésünkben és az előkészületek azt a hitet keltették bennünk, hogy a Rudnay-párt vezérkara gonosz tette készül. Ugyanis négy nappal a választás előtt Abaffy Adolf főbíró kidoboltatta az egész kerületben, hogy a mai naptól kezdve tilos a községekben való csoportosulás; a hol lesz ilyen, a csendőrség szétkergeti azt. Továbbá „közhírré tétetik, hogy az idegeneknek tilos a községekben való tartózkodás, a mely községben idegenek találtak, azokat a csendőrség eltoloncolja.”

Az ukázt megkapták a községi bírák és a csendőrok. A csendőrséget e napon a hasonló szolgálatra berendelt honvédséggel erősítette meg a főbíró. A néppárti bírák nem értették meg az ukázt. A liberális bíráknak a manőverbe beavatott jegyzők és zsidó pálinkások magyarázták azt meg. Jártak Brestyenszky Kálmán és dr. Haitcs Dezső után, magyaráznák meg nekik az ukáz tartalmát. Kiket értsenek az idegenek alatt?

— Tolvajok, betörők, gyilkosok, gyujtogatók, nihilisták, anarchisták, orosz zsidók, olasz brigantik, albán fölkelők, chinai bokszeresek, spanyol bombavető, ezek azok az idegenek, akikre Abaffy rendelete vonatkozik. Ha tehát ilyen idegenek tartózkodnának a községekben, azokat a csendőrség igazolásra szólítja és „eltoloncolja”, hangzott a fölvilágosító magyarázat.

A bírák megnyugodtak, s mi sem aggódtunk, nem is sejtven miben sántikál a derék Abaffy, a kinek ennyire a szíven fekszik a községek személyi és vagyonbiztonsága. Másnap, vasárnap, május hó 29-én megtudtuk azonban, hogy kik a privigyei kerületben a veszedelmes idegenek, a kikre a jegyzők, írások, zsidó kocsmaárosok, csendőrok és a felfogadott söpredek hajtóvadászot rendez. Kik mások, mint a privigyei néppárti polgárok. Igen is, ezeket proklamálta a bölcs Abaffy idegeneknek. Magyar honpolgárokat, magyar földön. Szegény, gyalázat. Az ilyen főbíró, a ki a magyar közjóból annyit sem tud, hogy a magyar honpolgárnak meg van az egyéni szabadsága, hogy az útlevel és igazolvány nélkül járhat hazája területén, mondom az ilyen főbíró Tisza István gróf mandátumaival egyetemben a Balkánra kellene deportálni. Mert mit tettek azok a privigyei néppárti polgárok, a kiket mint ebeket üttek ki a községből? Semminemű kihágást nem követtek el. Kimentek egyes községekbe, hogy ott a néppárti választókkal érintkezzenek, azokra felügyeljenek és őket június 1-en Privigye kísérjék. Kérdem, melyik törvény tiltja ezt? Hát a Rudnay-párt kortesei nem jártak ugyanakkor a községekben?

— Jártak, hanem igazolvánnyal, mondja Abaffy.

— Hát a néppárti korteseknek miért nem adott igazolványt? Melyik törvény rendeli ezt el? Igy szolgált igazságot?

A néppárti kortesek — megbeszélés szerint — kimentek a községekbe. Hármán-négyen egybe-

egybe. Ez olyan régi szokás, melyet még Filberger Gyula sem akadályozott meg. Amint őket a jegyzők, ezek segédei és az ezen célra, fölbérelt pribékek meglátták, csendőrséggel üttek ki őket a községekből. Még azokat is, akik magánházakban rokonaiknál, ismerőseiknél voltak. De még Tomás Imrét is, aki Kiscsausán két-három napra lakást bérelt. E gyalázatos hajtóvadászatban főképp *Dosztál Gyula* tüntette ki magát Koos községben. *Sztehlinszky Péter* és *Ulrich Károly* privígyei polgárok tehetnek erről bizonyosságot. És ezek a szegényletes dolgok nem történtek meg a leg-sötétebb Afrikában, hanem a szabad Magyarországban, *Crausz István* megyéjében és *Abaffy Adolf* járásában. Ha ezeket *Scotus Viator* írná le, nem hinnék el, a privígyei választás Krónikásának azonban el kell hinni azokat, mert szemtanuktól kapta az adatokat, melyeket csak általánosságban használt föl. Így akarta beváltani a Rudnay-párt azon fenyegetődzését, hogy gondja lesz rá, hogy a néppárt be ne hozhassa választóit Privígyére. No nem sült el az ágyú. A választók bejöttek, hanem hogy le nem szavazhattak, arról *Csemez István* és méltó cimborái gondoskodtak.

Csemez István csak a végrehajtója volt a gyalázatosnak. A tervezőket Nyitrán kell keresni. Mind becsületes és a népszabadságot tiszteletben tartó nagy hazafiak ők, azért hallgatnak és nem jelentkeznek, hogy a bűnszerzést vállalják. Tehát *Csemez István*, *Knogler Gusztáv*, *Géczy József* és *Gömöri Zsiga*. Történelmi nevek. Kérdem, miért kellett egy holicis „kijárót” és egy zsámbokréti útkaparót megbizni a privígyei választás végrehajtásával? Miért éppen kétes politikai existenciákat és miért nem korrekt embereket? A főispán tudta, hogy mit tesz, mikor ilyen firmáknak a szolgálatát vette igénybe.

Krónikás.

Anarchia a privígyei járásban.

(A privígyei járás mungópártja öszegyül és megállapítja, hogy a járásban tarthatatlan állapotok vannak, amelyek különleges intézkedések életbeléptetését teszik szükségessé.)

Elnök: *Porzó Noé*.

Jegyző: *Nózenthal*.

Porzó: In saját szívemből megüdvözölök megjelent tagokat izz gyűlést megnyitok. — Kírek *Nózenthal* urat, szivezs legyen zinditványt, mit *Lojzi* barátommal izz megbeszélünk elmondani.

Nózenthal: Előre kell bocsátanom, hogy mi a mai napon hozandó határozatot már hetekkel ezelőtt megbeszéltek szeretett képviselőnkkel, továbbá *Kapaffy*, *Bakonyi*, *Futonszki*, báró *Seregélyi*, *Spitzer Arinó*, *Bámuel Salamon* oszlopos tagjainkkal és szeretett barátainkkal, akik egyértelműleg megállapodtak abban, hogy *Kapaffy* elvtárs ur rettenetes sérelmeinket tudtára adja a főispán urnak és egyben kéri fogja, hogy járásunkban az itt uralkodó anarchia megszüntetése miatt különleges intézkedéseket tegyen.

Spitzer Arinó: Haszte gezen! Csak nem meghagyjok mogonkhat meganarchirozni!

Bámuel Salamon: Fhagjál the be a thied szájadat Arinólebn.

Spitzer Arinó: (Bámuelhez) Mit khajabálsz?

Bámuel: Kbi khajabál? (Arinóhoz) Mit khajabálsz, hogy én khajbálok, mikhor the khajabálsz!

Spitzer Arinó: Bist dü e meschüge!

Kapaffy: Kérem a tisztelt elvtárs urakat, sziveskedjenek *Nózenthal* ur előterjesztését figyelemmel meghallgatni.

Futonszki: Maul haltn!

Spitzer Arinó: Nüná! nix Maul halten. (Befogja a száját.)

Porzó Noé: Hallgasug meg szipen zeladót.

Nózenthal: Ezeket az intézkedéseket bátor leszek elmondani. — Első sorban kötelessége lesz *Bresztyenszky Kálmán*nak, hogy minden reggel hét óraker elmenjen a főszolgabírói hivatalba mindenkinek „jó reggelt” kívánni.

Kapaffy: Elég lesz kilenc óraker.

Bakonyi: Én azt ajánlom, hogy inkább 10 óraker.

Porzó: Kimondog in határozatban, hogy 10 óraker.

báró Seregélyi: És ha később jönne?

Bakonyi: És ha korábban jön?

Nózenthal: Akkor be lesz csukva.

Futonszki: Iljen. — Nicht Gschichtu machn. — Einspern... schluss!

Nózenthal: Másodsor minden néppárti választót megbírságotatunk ötven koronára, mert csendet háborított.

Filax: De hátha te-te nem háborított?

Nózenthal: Az az ő baja ha nem háborított. — Csakhogy mindenki háborított volna, ha nem félt volna tőlünk.

Bakonyi: Csakhogy reszkettek a kutyák.

Porzó: Fogjuk őket megbírságotni. Punktum. (Általános helyeslés.)

Nózenthal: Most pedig egy igen fontos kérdésről van szó. — *Bresztyenszky* arra izgatja a népet, hogy a zsidóknál ne vásároljon.

Spitzer Arinó: Fül khel okhosztoni.

Bámuel: Ojon khell öthni.

Nózenthal: Mi úgy határozunk, hogy mindenkit, aki nem vásárol zsidónál visszaverünk és addig fogjuk tüzes vassal égetni, amíg meg nem esküszik, hogy mindent csak zsidónál fog vásárolni.

Kapaffy: Ugy van. — Helyes.

Spitzer Arinó: De a *Rodnoy* képviselő ór, oz vásárolhatja mogát a gojnál is.

Zsabnyiki Pista: (fölebred) Mit iszunk?

Vessző.

Ujdonságok.

Kis emberek a hadseregben.

Az Országos Néppárt az ő programjához híven a kis existenciák érdekeit a hadseregben is előmozdítani törekszik.

Haller István néppárti képviselő az ujoncjavaslat tárgyalása közben azt a kívánságot terjesztette elő, hogy a gazdasági oktatás ne csak mint eddig egynehány kaszárnyában, hanem az egész honvédség keretében eszközöltessék s az oktatásban való részvétel kötelezővé tétessék.

Megsürgette továbbá a katonai kiképzetésre és fegyvergyakorlatra behívott póttartalékosok és tartalékosok gyámoltalan családjainak segélyezését. Az ezen célra szükséges 2½—3 millió korona a hadmentességi adóból lenne fedezhető, ha ott a progresszívítás tovább fejlesztetnék, vagyis a magasabb adóalapra is kiterjeszhetnék.

A honvédelmi miniszter üdvöseknek találta azokat az eszméket, melyeket a néppárti szónok megpendített s kilátásba helyezte azoknak a megvalósítását.

Ha meggondoljuk, hogy Magyarországon, a hol a lakosság túlnyomó nagy része mezőgazdasággal foglalkozik, minő nagy jelentősége van a mezőgazdasági tudásnak; ha megfontoljuk azt is, hogy a tartalékosok és póttartalékosok családait súlyosan érinti a kenyérkereső embernek a családtól való elvonása, természetesen fogjuk tartani, hogy a néppárt fontos életszükségletek kielégítéséért lépett sorompóba, midőn az említett szempontokat az ujoncvitában szónyegre hozta.

Uj magyar nemeseik. A hivatalos lap ez évi július 29-iki száma a következő királyi kéziratot hozta:

A Személyem körüli magyar miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére, a közzgazdaság terén szerzett érdemeik elismerésül: *Árpási Imre* nagybirtokosnak, a nyitrai hitelbank vezérigazgatójának és *Gosztonyi Gyula* nagybirtokos és nagybérlőnek, valamint törvényes utódaiknak a magyar nemességet díjmentesen adományozom. Kelt Bad-Ischiben, 1910. július 17-én.

FERENC JÓZSEF s. k.

Gróf *Khuen Hederedy Károly* s. k.

Uj pénzügyi tanácsos. *Ötvös Ödön* nyitrai pénzügyigazgatósági számtanácsos pénzügyi tanácsossá nevezetett ki. *Ötvös* egyik legregibb tisztviselője a nyitrai pénzügyigazgatóságnak, a ki kiváló szorgalmával és szakképzettségével mindig értékes munkaerőt képviselt hivatala körében. Jelen előléptetése alkalmából melegen üdvözöljük.

A pozsonyi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. *Deményi Aladár* Nyitra székhelyllyel az ügyvédi jegyzébe bejegyeztetett, dr. *Kállai Ármin* nyitrai ügyvéd pedig saját kérelmére az ügyvédi jegyzékből töröltetett.

Kinevezések. A király dr. *Juhász Pál* közalapítványi ügyigazgatósági jogügyi tanácsost jogügyi főtanácsossá nevezte ki.

Az igazságügyminiszter *Koszkocsák György* illavai orsz. fegyintézetit fegyőrt az illavai orsz. fegyintézethez egyelőre ideiglenes minőségben főfegyőrré kinevezte.

A pénzügyminiszter *Ráthonyi Zoltán* nyitrai adóhivatali gyakornokot a szenczi adóhivatalhoz adóhivatali tisztte ideiglenes minőségben nevezte ki.

Eljegyzés. *Horváth Béla* tótmegyeri föld-birtokos eljegyezte *Honffy Micit*. *Honffy Lajos* jegyző leányát *Naszvadról*.

Hymen. *Bangha Imre* cs. és kir. tüzérfő-hadnagy, a wieni tüzértisztai főiskola tagja, néhai dr. *Bangha István* nyitrai ügyvéd és káptalani ügyész fia, f. hó 26-án vezette oltárhoz *Deutsch-Gabelben* (Észak-Csehország) *Theler* *Marianne* úrhölgyet, *Theler* *Hugo* wien-városi főorvos bájos leányát. — A fiatal párnak őszinte szívvel kívánunk tartós, zé vartalan boldogságot!

Zarándoklat Nagy-Máriaczellbe. A huszadik századnak, melyben élünk, első évtizedét az idén zárjuk le. Keresztényekhez illő, hogy ezt az alkalmat saját és mások lelki épülésére felhasználjuk. Ezt pedig legjobban tehetjük, ha az idén valamely kegyhelyre zarándokolunk. Nekünk nyitraiaknak van ilyen kedves kegyhelyünk *Nagy-Máriaczell* Stajersországban, a hová őseink példáját követve különösen 30 év óta sűrű egymásutánban körmenetileg járnunk szoktunk. Azt hiszem, örömmel fogja fogadni *Mária* minden tisztelője, ha ezennel közhírré teszmem, hogy szándékom van az idén egy ilyen körmenetet indítani. Nyitráról *Nagy-Máriaczellbe* f. évi augusztus hó 26-án. — Indulás 9 óra 9 perckor délelőtt *Lipótvár* *Pozsonyon* át *Bécsbe* és onnan *St.-Pöltenen* át *Máriaczellbe*. Egy menetjegy ára II. oszt. 32 kor. III. oszt. 20 kor. Bővebbet alolított lelkész-lehet meg tudni. Nyitrán 1910. július hó 28. *Kottosovszky Alajos* boldogasszonyi lelkész.

Halálozás. *Sztarinszky Pál* nyug. nyitra-egyházmegegyi áldozópap f. h. 2-án, életének 29-ik évében hosszas szenvedés után a nyitrai közkörházban meghalt. Az elhunyt valóságos szenvedő *Jóbjá* volt az egyházmegegyei papságnak. Súlyos, gyógyíthatatlan tüdőbaját kimondhatatlan kínozó köztöltöt éven át viselte. Temetése f. h. 29-én ment végbe a központi papság teljes részvétele mellett. A temetési szertartást *Kútvaszer István* apátkanonok végezte.

Kelecsényi Antal nyug. kántortanító hosszas szenvedés és a halotti szentsegek ajtatatos felvétele után f. évi júl. hó 29-én. este 9 óraker, életének 79. boldog házasságának 40-ik évében az *Urban* elhunyt. A boldogult hült tetemei folyó hó 31-én d. u. 3 óraker fognak a gyszaházból a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a berencsi sarkertben örök nyugalomra helyezettetni. Az engesztelő szent miseáldozat f. évi aug. hó 1-én délelőtt 8 óraker a berencsi róm. kath. plebánia templomban fog a Mindenhatóknak bemutatni. Az érdemes férfit alig egy év előtt részessítettük megérdemelt tunneplésben az arany érdemkeresztrel való dekorálása alkalmából. Nem sokáig örülhetett a kintünetésnek, de a becsületesen teljesített kötelesség tudatát egy hosszú emberéleten át élvezte.

Nyugodjanak bekében!

A F. M. K. E. nyitra-párutcai óvodában a beiratások folyó év augusztus hó 1-én megkezdődnek és pedig délelőtt 8 órakeről 11 órakerig, délután 2 órakeről 4 órakerig.

A nyitrai irgalmas nővérek templomának belső megújítását és felékesítését célzó gyűjtés eredményeiket ujabban a következő adományok folytatták be:

Verebély Gézáné gyűjtése: 36 korona.

Vitál Aranka gyűjtése: *Rataticzné*, dr. *Bálint Sándorné* 5—5 kor., *Vitál Aranka* 3 kor., *Kollár F.* 10 kor., *Bornemisza*, dr. *Iványiné*, *Arthold Emilné* 2—2 kor., *Arthold M.*, *N. N.* 1—1 kor. Összesen 67 korona.

Jelen kimutatásunk szerint 67 kor. Hozzáadva a lapunk július 24-iki számában kimutatott 5582:86 koronához, lesz főösszeg 5649:86 korona. — Isten íesse meg! (Folyt. köv.)

A F. M. K. E. központi igazgatóválasztmánya július 22-én tartotta ülését *Desseffy Emil* gróf elnökelete alatt. A gyűlés *Clair Vilmos* főtitkár előadása után örvendetes tudomásul vette az elnökség jelentését, hogy néhai *Repsik János* nyug. tanfelügyelő 161,800 korona egész vagyonát az egyesületnek hagyományozta, azzal a kikötéssel, hogy a hagyomány kamatai a nyitra-bars—honti nyelvhatár községeiben ma-

gyar nyelvi tanfolyamok főtartására fordítottassanak; elhatározta, hogy az egyesület ez évi egyetemes közgyűlését Érsekújvár városában, augusztus 24-én tartja meg; jóváhagyta a központi pénztár 1909. évi zárószámadatait, 50,748 kor. bevétellel és 43,737 kor. kiadással; tudomásul vette, hogy a központi pénztár számadásaiból ezzel az évvel teljesen eltűnik a törzsvagyonhiány, amely tizenkét éven át bénította az egyesület szabad cselekvő képességét; megállapította a központi pénztár 1911. évi költségvetését 42,751 kor. bevétellel és kiadással; elhatározta, hogy azokat az alapítványokat, melyek után az alapítók több mint három évi kamattal tartoznak, pör útján hajtsa be; a málnapataki óvó 1911. évi dologi kiadásainak fedezésére 198 kor.-t engedélyezett; elhatározta, hogy az ősz folyamán a nyelvhatáron ifjusági könyvtárakat szervez Mocsonok, Kolon, Molnos, Mártonfalva, Család, Kisvicsáp, Komjánh, Lapásgyarmat, Egházmagyaszeg, Mezőkeszi, Hollács, Alsóajtó és Szakcsány nyitramegyei, Zsitva-apáti, Alsószelezsény, Néver, Maholány, Bélád, Szelepcsény, Nemcsény, Garamkovácsi és Garamszentbenedek barszmegei, úgyszintén Börzsöny, Csall, Dacsókeszi, Deménd, Egeg, Szob, Hontvarány és Márianosztra hontmegei községekben; belép tagul a Magyar Társadalomtudományi Társaságba; megkeresi a garamszentkeresztai bizottságot, hogy az általa kezelt egyesületi vagyonról az egyetemes közgyűlésnek számoljon el s a vagyont, esetleges terheivel együtt, az elnökségnek okt. 1-ig adja át; végül öt éven át évi 100 kor. segítséget szavazott meg a nagybélitzi kath. ifjusági egyesületnek, a mennyiben a F. M. K. E. által előírt szabályzat alapján megalakul.

Az ellenőrzési szemle elmarad. A póttartalékosok ellenőrzési szemléje úgy a honvédségnél, mint a közös hadseregnél ez idén nem lesz megtartva. A honvédelmi miniszter erre vonatkozó rendeletét már megküldte a hivatott polgári hatóságoknak. A tartalékos hadapródokra és tisztokra azonban e rendelet nem vonatkozik.

Iskolai értesítők V. A nyitrai állami segélyezett községi iparos- és kereskedő tanonciskola értesítője az 1909/10. tanévről. Közli Bielezky Elek igazgató.

Városi tanonciskolánk a múlt iskolai évben is derék munkát végzett. Alig van Nyitrai intézet, melynek hatása az általános népműveltség emelésére annyira érezhető volna, mint tanonciskolánk. A mit az ifjabb iparos nemzedékek az általános társadalmi műveltség tekintetében felmutathat, azt jelentékeny részben a tanonciskola fáradságos, üdvös munkájának köszönheti.

Az igazgató jelentése, mint minden évben, úgy most is panaszkodva említi, hogy még mindig akadnak munkaadók, a kik tanoncaikat be nem iratják, vagy csak hónapok mulva jelentik be; akadnak olyanok is, a kik tanoncaikat az iskolától visszatartják s mulasztásaikat a legképtelenebb okokkal, vagy semmiképp sem igazolják.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni, mily fontos, hogy úgy a városi hatóság, mint az ipartestület az iskola vezetőségének a kezére járjanak s a legmesszebbmenő támogatással biztosítsák a tanoncok rendes iskolalátogatását.

A tanulók magaviselete kielégítő volt s ezt a kedvező eredményt az igazgató és a tanítók tapintatos és következetes eljárásán kívül nem csekély mérvben előidézte Filkora Jenő s. lelkes és tanonciskolai hitoktató, a kiről az Értesítő joggal mondja, hogy az általa letesített tanoncotthon és internátus, valamint egyéb szellemi és erkölcsi képzést előmozdító intézmények által, az iparos ifjuság nevelésében küldetészerű hivatást töltött be.

Az iparos iskolába beiratkozott 358, felszabadult 28, az év végén volt 301 tanuló; vallásra nézve kath. 311, egyéb keresztény 11, izraelita 36. Foglalkozás szerint a cipészek vezetnek, a kik 86-an voltak.

A kereskedelmi iskolába beiratkozott 70, felszabadult 1, az év végén volt 63; vallásra nézve kath. 18, egyéb keresztény 2, izraelita 52, foglalkozás szerint a fűszer- és rőfőskereskedők vannak elül mindkét szakmában 16—16 tanulóval.

A tantestület 12 tagból állott.

VI. A nyitrai auth. orth. hitközségi népiskola értesítője az 1909/10. évi tanévről. Az iskolaszek megbízásából közli Erdélyi Lipót igazgató.

Az értesítő mindenek előtt kegyelettel említi meg Stark Samu igazgató-tanító elhunytáról, aki negyven éven át tanított a nyitrai izr. népiskolában; továbbá Fischer Ignárról, aki 43 évi tanítói munkásság után, melyből 25 évet a nyitrai iskolánál töltött el, nyugalmába vonult.

Elismerésre méltó az orthodox izr. hitközségek az a törekvése, hogy iskolájának felekezeti

jellegét megővja és fentartsa. Úgy a volt hitközségi elnök dr. Sztránszky Izor, mint a jelenlegi Steiner Ármán, abból a helyes és igaz elvből kiindulva, hogy a „felekezeti iskola a hitélet legbiztosabb forrása”, mindent elkövettek, hogy az iskolát, melyet főképp az ingyenes népoktatásról szóló törvény életbeléptetése fenyeget válsággal, megtartsák a hitközség kezén. Súlyos baja az iskolának a hitközségben beállott szakadás is, mely általában a hiteletre bénítólag hat.

Az iskolát, mely a vallásoktatásra nagy gondot fordít, azonkívül a hazafias szellemet is dicséretesen ápolja 461 tanuló látogatta. Kívánatos volna, hogy a fiú- és a leányosztályokról külön összefoglaló statisztika készítenék.

VII. Értesítő a nagytapolcsányi magy. kir. állami polgári fiú- és leányiskolában lefolyó VII. tanévről. Közli Dvorzacek János igazgató.

Az értesítő elején nekrológot olvasunk, melyben az igazgató Keviczky Lajos elhunyt nagytapolcsányi közjegyző, gondnoksági elnök érdemeit méltatja.

A tanévről szóló jelentésben lelkesült dicséretet találunk az egyhuzamban való tanítás előnyeiről. Ezek közül azonban csak egynek tulajdoníthatunk értéket, annak t. i. hogy a vidékről bejáró gyermekek határozottan nyerne azzal, ha a délelőtti előadás után azonnal haza mehetnek. Ez egy olyan iskolánál, a hol a vidékről bejárók száma megközelíti a 40-et, mindenesetre előny, sőt egészségügyi és tanügyi követelmény. Amde a vidékről való bejárás már magában véve olyan abnormitás, melyet nem lenne szabad tűrni.

Az intézetek beleavatkoznak — és jogosan — a tanulók szállásügyébe, az egészségi, vagy erkölcsi szempontból kifogás alá eső szállástól a tanulókat eltiltják, ellenben megtűrik azt, hogy a tanulók több kilométernyi távolságról bejárjanak az iskolába, a mi a tanulók magaviseletének az iskolán kívül való ellenőrzését lehetővé teszi. Minden intézet, melynek ilyen bejáró tanuló van, panaszkodik arról a rossz erkölcsi határról és azokról a tanulási mizeriákról is, melyeknek a bejáró tanulók alá vannak vetve.

Az Értesítő hangsúlyozza, hogy az intézet kiváló gondot fordít a növendékek vallás-erkölcsi nevelésére, ami annál megnyugtatóbb, mert az állami intézetek a nevelői működésnek ezen pontja felett szó nélkül szeretnek átsiklani.

A tanítás az intézetben a miniszteri tanterv szerint folyt, az egészségi állapot kielégítő volt.

A tanári testület 10 tagból állott. Nem értjük, miért nem sorozza az értesítő a hitoktatókat is a tanári testület rendes névsorába, miért tűnteti fel őket egy külön csoportban, külön cím alatt s a tananyag részletezésénél miért nem jelzi legalább a heti órák számát? A hittan rendes tárgya, annak oktatóját és anyagát lefokozni nem lehet s fúttossága miatt nem is szabad.

Az intézet tanulóinak vallásügyi statisztikája olyképp néz ki, hogy a beiratkozott 285 tanuló közül róm. kath. volt 125, más keresztény valláshoz tartozó 6, izraelita 141. Ez ismét csak azt bizonyítja, hogy azokban a keresztény rétegekben, melyeknek gyermekei a gyakorlati irányú polgári iskolát látogathatják, egyfelől nagy a szegénység, úgy, hogy ezek a néprétegek gyermekeiket az elemi iskolán túl taníttatni nem képesek; másfelől pedig nincs a mi iparos osztályainknál sem kellő érzelmi aszírát, hogy gyermekeikből iskolázott iparosokat, kereskedőket neveljenek, vagy hogy őket egyáltalában ezekre a gyakorlati pályákra irányítsák. Bizonyít egyébként az említett körülmény még mást is, azt, hogy az izraeliták azokra a polgári és értelmi pályákra is létszámukat meghaladó arányban tördülnek, melyekre a polgári iskolák készítik elő az ifjuságot.

Igen helyes eljárás, hogy az Értesítő az iskolai rendszabályokat is közli.

A nagytapolcsányi kath. legényegylet javára rendezendő sors-, illetőleg tombolajáték céljaira adakoztak: Lukovényi Béla gyűjtőívén: Lukovényi Béla 3 kor. és egy üveg poharat 1 k. értékben, Popelis Antal egy faragott keresztet 3 k. értékben, Bláske István 1 k. és egy tárgyat 2 k. értékben. Lepey István egy doboz kazetta levélpapír és boritek 1 k. értékben, Schmidt Antal 1 k., Lukovényi Irma egy nikkelfedővel bíró cukortartó értéke 3 k., Lukovényi Beláné egy drb. porcellán korsó értéke 1 k., Jankovics Gizella egy tárgy értéke 2 k., Maglay István egy tárgyat, Zsák Ignác egy tárgyat, Laurinecz Béla egy tárgyat, Lukovényi Béla egy tintatartó, egy Rákóczy album és bomboniert. — Andruska Lajos gyűjtőívén: Rajnoha Mihály 2 k., Schwarcz Lipót 1 k., Hauer Ármádné 2 k., Andruska Lajos egy pár puttongy fűzővel 12 k. értékben, Andruska Gabriella és Margit egy

selyemzsebkendő himzéssel és egy reggeli sapka, Klacsó Győző 2 drb. képet, Kumposcht János egy finom vörösréz tárgyat, Farkas testvérek 1 k., Skovaj N. 2 k., Kincsek János 1 k., Hollay Ignác 1 k., Seper Lajosné egy tárgyat, Zhorella Károlyné 50 fill. — **Perényi Ferenc** gyűjtőívén: Perényi Ferenc 1 k., Buzna Károly 1 k., Rusznyák N. 1 k., Brecher Samu 1 k., Martincsek János, Marko Alajos, Marko Károly, Szomolányi, Folb Mihály, Kincsek János, Takács József, Baier János, Sztraka Károly, ifj. Markó Ferenc 40—40 fill., Lepey István, Bartek Lajos 50—50 fill., Laczkay Károly 2 k., dr. Andler Ezechiél Kopp János, Pacsis István, Kalina Ferenc, Kurcz Mór, Sarmir József, Polánszky Ferenc, Vunder Adolf 1—1 korona.

Lelki gyakorlatok. A szakolczai szt. Ferencrendiek zárdájában augusztus hó 8-án s a következő napokon lelki szent gyakorlatok fogtak tartatni világi papok számára. Kik azokban részt venni óhajtanak, jelentkezzenek levélben a zárdafőnöknel s jelenjenek meg Szakolczán délután 5 óráig a jelzett napon.

Egy plebános, ki folyó hó elején az ugyanott tartott gyakorlatokon részt vett, nem győzte dicsérni előtűnk az ott tapasztalt rendet: a szerzetesek példás életét, a gyönyörű, végtelenül tisztá templomot, az ájtatos csendet, Antal atyának szeretettől áthatott, magas bölcsességgel szőtt konferenciáit és sok egyéb lelki épülést és megújhódást eszközölő körülményt. — Mivelhogy 25 szoba van a zárdában e célra ujonnan berendezve, minden megjelenő pap külön lakik.

Kerti mulatság. A nagytapolcsányi kath. legényegylet f. h. 17-én igen sikerült kerti mulatságot rendezett. A mulatság sikere körül főképp Flanek Rezső s. lelkes fáradozott, a kinek a jelentékeny anyagi eredmény is köszönhető. Tiszta jövedelem 183 kor. 94 fillér.

Rajeczfürdőt 1910. júl. 27-ig 729 állandó és 5564 napi vendég látogatta.

Új cukorgyár Nyitramegye szélén. Vaszary Mihály a hercegprímás jószágigazgatója Bajcsón cukorgyárat alapít. A tervezett gyár sokkal több előnyt biztosít a termelőknél, mint más cukorgyárak. Így a cukorrépaért a jelenlegi árak mellett nem két koronát, hanem 2 kor. 30 fillért ad, 50% szezletet visszaad ingyen, vagy beváltja métermázsáját 30 fillérért. Ha a cukor ára 23 koronán felül lesz, úgy minden korona után 6 fillérrel magasabb árt fizet a cukorrépaért, ellenben ha olcsóbb lesz a cukor, mint 23 korona, akkor alacsonyabb árat fizet, de 2 kor. 15 fillérrel kevesebbet nem. Kamatmentes előleg gyanánt holdankint 100 koronát ad, 100 koronán felül 5%-os kamattal fizetendő. Az új gyár érdekében Szalka Lajos tanítóképzőintézet tanár f. hó 17-én Érsekújvárról a termelőkkel értekezletet tartott, melyen a gyár előnyeit ismertette. A gyár létesítéséhez megkívánt 8 ezer hold répatermő terület, mint értesülünk már biztosítva van. A bajcsi hercegprímási uradalom 3000 holdra kötött szerződést.

Új források Pöstyénfürdőn. Az évről-évre mindjobban fokozódó látogatottság folytán a már meglévő hat fürdő mellé egy újabb fürdő emelését határozta el Erdődy Imre gróf, a fürdő tulajdonosa, a főbérleti czéggel (Winter Sándor és fia) egyetemben. A fürdő medencéjének ásásánál már 1 és fél méternyi mélységben, rendkívül dús, 60 Celsius-fok hőmérsékletű forrásokra bukkantak, melyeknek ideiglenes elvezetésén most nagy erővel dolgoznak, hogy az építkezési munkálatok, melyeknek a jövő év tavaszára el kell készülniök, késedelmet ne szenvedjenek. Itt említjük meg, hogy a monumentálisnak tervezett új fürdő medencéje 25 méter átmérővel készül, ami unikum számba megy. Az építkezést Hegedüs Ármán székesfővárosi mérnök és Böhm Henrik műépítész terveit után a Grünwald Testvérek budapesti vállalkozó cég eszközöli.

Megloptak a vásáron. Hinfner János nyitrai lakos lovakat vett a f. hó 25-iki lévai vásáron. 20 korona foglaltó adott az elarusító gazdának. A lovak árat tanuk előtt a vendéglőben akarta lefizetni. Időközben azonban valami vásári tolvaj mellénye zsebet kimetszette és pénztárcáját, melyben 1800 korona volt, ügyes mozdulattal eltűntette. A vendéglőben, mikor Hinfner fizetni akart, pénzének csak hűlt helyét lelta. A károsult jelentést téve a lopásról a rendőrségnek. A nyomozás nyomban megindult, de sajnos, a mai napig eredménytelenül.

Gazdakör alakítás. F. hó 24-én vasárnap délután a Nyitrai Gazdasági Egyesület molnosi gazdaköre Molnoson a községi iskolában alakuló közgyűlést tartott, melyen jelen volt a Nyitrai Gazdasági Egyesület részéről Sándorházi Lajos titkár elnöke mellett: Kolos József a nyitrai alsóvárosi plebánia segédlelkésze, Dubik Joachim tanító és számos községi gazda. Az újonnan megalakult gazdakör megválasztotta az elnökséget és a tisztikart és az alakítás körül kifejtett buzgóságáért Kolos József s. lelkésznek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Lelkés választás akadályokkal. Jeleztük már, hogy a negyedi ref. hitközség akadályokat gördít a lelkes választás elé, a mennyiben a jelenlegi ideiglenes lelkesnek a megválasztásához ragaszkodik, ez pedig ellenkezik a hitfelekezeti törvényekkel. A felsőbb hatóság már három ízben megkísérelte a lelkes választás megejtését, de mindannyiszor a hívek csökönőssége miatt eredménytelenül. Most már a felsőbb fórum a hívekre való minden tekintet nélkül fog dönteni az ügyben.

Méhészeti vándorgyűlés és kiállítás Budapest. A magyar, német és osztrák méhészek 55-ik vándorgyűlésevel egyidejűleg megnyíló méhészeti kiállításra az államvasutak igazgatósága az előléteknél 50 százalékos kedvezményt engedélyezett. A többi kiállítási tárgyak, mint kaptárak, anyanevelők, kasok, termékek, eszközök stb. a kiállításról vissza a rendezési állomásra díjmentesen szállíthatnak. A díjkedvezménynek a német vasutakon való engedélyezésére a szükséges lépéseket megtették. Hasonló kedvezményeket nyújtanak a folyam és tengerhajózási társaságok. Az előlétekre nézve csomagolási módot nem állapított meg a rendezőbizottság. E tekintetben kérés csupán az, hogy a szállító ládák erős anyagból készüljenek, szelődő nyílásai elég nagyok legyenek, hogy a család szállítása közben akadályt ne szenvedjen. A kiállítás és minden egyéb kérdésben szívesen ad felvilágosítást a rendezőség. (Budapest, földmívelésügyi miniszterium, földszint 3. szám.)

Póstyén fürdőből. Fényesen sikerült hangversenyt rendezett f. hó 24-én a póstyéni Royal nagyszálló társalgótermében egy e célra alakult bizottság, melynek tagjai voltak Lasecki gróf, Gutowsky báró, Slaski, Resenauer Ottó dr. Löwenthal báró. Az estélyt Löwenthal báró szellemes konferánssa nyitotta meg. Ezt követte Gresskopf I. frankfurti hangversenyénekes két hatásos előadott dala, mely a közönség osztatlan tetszését kiérdemelte. Majd Sugár Ödön úr művészi fuvolaszólója gyönyörködtette a hallgatókat. Után Sucher Róza az ünnepelelt operaénekesnő lépett a pódiumra s nagy hirnevéhez s a közönség várakozásához mért gyönyörű előadásban három dalt énekelt. A nagy művésznő mesteri előadását szünni nem akaró taps és ünneplés követte. A hangversenyt Löwenthal báró ügyes és a helyi motívumokra alapozott strófái zárták be. A hangverseny tiszta jövedelmét a póstyéni szegényeknek juttatták.

Annabál. Villamos ivóvíz pumpa felújítását látványosan üztött f. hó 23-án a gyógyház stílszerűen díszített nagyterme. A falakon köröskörül nemzeti színű zászlók, drapériák lomb- és virággirlandokkal övezve.

Lassan, meglehetősen hosszú időközökben szállingóznak a párok. A frak és szmoking komor egyhangúságába, csillogó egyenruhák és a hölgyek világos estélyi öltözékei hoztak szemet gyönyörködtető, festői változatosságot.

Tíz óra kezdetét veszi a tánc. A parok kedvtelenül, szinte húzódva lejtik a pasokat. A bátortalanok azonban csakhamar átesap a másik végletbe. Alig egy fél órával ezután a terem csak úgy nyüzsgő vidám, kipirult arcú, szép asszonyoktól, nádszálermetű, lenge ruházatú úde lányoktól, kik a tánciskolai kortól fei az eladó sorig képviselvék.

Epen éjfelre járt az idő, amikor Rosenauer dr. jelt adott a négyeshez való sorakozásra.

Innen kezdve a párok vidáman, szilajon ropták a tánc minden valóját, különösen a tüzes, mamoritó csárdást... Régi letűnt már a hold az ég szürkülő pereméről, amikor a gyógyteremből kiszűrődő hoi méla, hoi pedig szilaj akkordoktól kísérve infanteristába szálltak az utolsó mohikánok is... A rendezőség a hölgyeknek csinos kiviteli táncrenddel kedveskedett.

A bálon a vendégek, úgyszintén a fürdőhely és környékének elitje majd em kivétel nélkül jelen volt.

Szabó Ferenc társulata f. hó 21-én nyitotta meg a magyar szini evadot a parkszinkörben. Bemutatóul Bakonyi Károly és Kálmán Imre bájos

zenejű életképét az „Obsitost” adták óriási sikerrel. A közönség szünni nem akaró ünneplésben részesítette a darab főszereplőit Beleznay Margitot, Sellő Renét, Pinternét, Rátkayt, Szóreght és Fúzyt.

Pénteken az „Erdészleány” ment Beleznayval a címszerepben, kikerekített, harmonikus előadásban. Vasárnap délután a „Smokk család” adták, melynek sekély mókáin sokat nevetett a jól megtelt karzat. Vasárnap este az „Obsitost” ismételték meg telt ház előtt.

Amennyire ez az eddig előadott darabokból megállapítható, a társulat jóval fölötte áll a távalynak és a közönségnek az élvezetes esték egész sorozatát igéri.

Elnyerték a heti keresztét. Dacára, hogy hatóságilag tiltva van a hazardjáték, egyes korcsmárosok mégis szemet hunynak, ha vendégeik ferbliznek vagy huszonegyeznek. F. hó 25-én Mávrák Lajos rákóci-uti korcsmájában zárt ajtó mögött még hajnali 4 órakor is vígan folyt a ferbli. Sztrniszko Mihály, Marencsák István, Paracka János és König Ferenc kőműves segédek forgatták az ördög bibliáját. A kompánia Sztrniszko Mihályt 15 korona készpénztől és ezüst zsebórájától 12 korona értékben megfosztotta. Sztrniszko reggel fillér nélkül állított haza. Talán hozzátartozóinak szemrehányásai vagy, forduló lelkiismerete készítettek Sztrniszkot arra, hogy kifosztóit feljelentse a rendőrségen. A rendőrség gyors utánajárásának köszönhető, hogy az elvesztett pénzből 8 koronát és az órát sikerült még lefoglalás által megmentenie. A korcsmárosnak is meggyűlik a baja, mert helyiségeiben megtúrta a hazardjátékot.

A nyitrai vidéki templomrablók nyomában. Hirt adtunk annak idején azokról a betöréses lopásokról, melyeket ismeretlen tettesek egyes nyitrai vidéki templomokban nyilván észrevehető tervszerűséggel elkövettek. A galgóczi, bucsányi és udvarnoki csendőrség fáradhatatlanul nyomozott a többszörösen elkövetett bűnygyben s bár a tetteseket eddig még nem sikerült kézrekerítenie, az első nyomra már ráakadt. Ez egy ezüst ciborium (áldozató kehely), melyet f. hó 22-én a nyitra-galgóczi vasuti vonal mentén találtak. A kehely a bucsányi templom tulajdonát képezi, s ezen a nyomon most már tovább kutat a csendőrség a tettesek után, a kik minden valószínűség szerint kóbor cigányok voltak.

Megbokrosodott lovak. Kedden este 10 óra tájban Kondé Flóris pogrányi gazda lovai valamitől megijedtek a Tóth Vilmos-utcaiban. A városházától vad száguldással egész a Parcellázobank helyiségeinek kapujáig futottak. Majd a gázdát ledobva a szekerről, a hámistrangokból kiszabadultak. Az igazságügyi palota előtt fogták el őket az összesereglett emberek. — Ugyancsak f. hó 26-án d. e. 12 órakor megbokrosodtak Adler Bernát lovai, kik Cserevka János kocsis őrizetere voltak bizva. A lovak Zoborról a városba futottak. A kocsirudat eltörték és a kocsis ledobták a szekerről. A Tombor-fele gyógyszertár előtt állította meg a lovakat a 40 számú rendőr-tizedes. A kocsis jelentékenyebb sérüléseket szenvedett.

Körözés. Nyolc napi elzárásra és 100 korpenzbírságra ítélte egy bűntényből kifolyólag a bíróság Filán József hradisti lakost. Az elítélt azonban időközben ismeretlen helyre távozott. Most országzszerbe körözött a legényt a pozsonyi határszéli rendőrkapitányság.

Össeesett az utcán. Illés Jánosné 72 éves felsőköröskényi asszony f. hó 26-án a városba iparkodott. A honvédiaktanya előtt összeesett az utcán. A beteg asszonyt a rendőrök a nyitrai közpórházba szállították.

„BUZIÁSI PHÖNIX” az egyedüli bakteriummentes természetes ásványvíz s ezért nemcsak hazánkban, de az egész művelt világ orvosai által mint legkiválóbb természetes, az egészség előnyére való üdítő és gyógyvízként ajánlatik. „Buziási Phönix” a hazai ásványvizek legelterjedtebbje és az egész világon legelőnyösebben ismert.

Milyen ásványvizet igyunk? A magyar természetes ásványvizek között jelentékeny helyet foglal el gyúgyi gyógy- és borvíz. Ezen nagyon értékes alkáliikus sulfátos víz kitűnő hatású: emésztési zavarok, gyomorsavanyúság, gyomorégés és elhízottságnál, első sorban azonban belrenyhésnégnél, mint kiváló Garminatívum szerepel. A benne előforduló alkáliikus nálykaoldónként hatnak a legzószervek hurutjainál és a dus lithium tartalom vese-, hólyag- és bélbajoknál van igen jó hatása. Dr. Tognió L. tanár ur véleménye szerint a „Gyúgyi” kenes savanyvíz úgy szagánál valamint ízénél fogva a *Parádi Cseice-*

vel csodálatosan azonos. Kitűnő és biztos óvszer járványok idején. Kapható *Deutsch Gyúladnál Nyitra*. Vidéki megrendelések: Kutkezelőség, Gyúgyre (Hont m.) intézendő. 62. 10-20.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ
BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ
BAKTERIUM-MENTES
TERMÉSZETES ÁSVÁNYVIZ
ÜDÍT-GYÓGYIT. ÜDÍT-GYÓGYIT.
Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, hólyag- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmánál kitűnő hatásúnak bizonyult.
ORVOSILAG AJÁNLVA.
FŐLERAKAT EINZINGER JÓZSEF CÉG NYITRA
KOSSUTH-TÉR VÁROSHÁZ-TÉR SARKAN.
56. 18-0.

Meghívó.

A „Zoborfüred klimatikus gyógy-és üdülőttelep” részvénytársaság

alakuló közgyűlését

1910. évi augusztus hó 7-én — vasárnap — d. e. 10 órakor Nyitra, a városháza nagytermében tartja, melyre az összes részvényesek tisztelettel meghívataknak.

Nyitra, 1910. július hó 28-án.

Az alapítók megbízásából:

Steiner Gyula s. k. Kondor István s. k.
id. igazgató. id. elnök.

Tárgysorozat:

1. Beszámolás az előmunkálatok, részvényjegyzés, részvénytőke befizetés eredményeiről.
2. A részvénytársaság megalakulása iránti határozat.
3. Az alapszabályok megállapítása.
4. Diszelnökök, az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjainak megválasztása.
5. Az alapítóknak az 1875: XXXVII. t.-c. 152. §-a értelmében a felmentés megadása.

Figyelmeztetés. A részvényt jegyzők ez uton is felkértemek, hogy a jegyzett részvények után esedékes tőke-részleteket, összesen 70% ot, s alapítási költséget 20% ot, ha azt még be nem fizették volna, az alakuló közgyűlés napjáig a Nyitrai Iparbankba okvetlenül befizessék. 88. 1-1.

720/1910. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyitrai kir. jbiróságnak 1905. évi II. 326. számú végzése következtében Dr. Kolben Gyula ügyvéd által képviselt Gráber Simon vágbesztercezi lakos javára 285 kor. s jár. erejéig 1905. évi aug. hó 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1256 koronára becsült következő ingóságok u. m. bútorok, képek, zongora nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a nyitrai kir. járásbíró-ság 1905. évi V. 58. számú végzése folytán 220 kor. tőkekövetelés 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 5 kor. 45 fillérben bíróilag már megállapított, költségek erejéig, Nyitra, Rákóczy-ut 34. szám alatt leendő megtartására 1910. évi aug. hó 1-5 napjának d. u. 2 óra határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. te. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nyitra, 1910. évi július hó 13-án.

Vályi Lajos,

89. 1-1. kir. jbir. végrehajtó.

VEREBÉLY GÉZA
URI ÉS NŐI DIVATÁRÚHÁZA
NYITRA, TÓTH VILMOS-U.
 („SZARVAS“-SZÁLLÓ MELLETT)

ISKOLAI IDÉNY

Intézeti fiú és leány kelengyék. Fehérneműek minden nagyságban raktáron. — Zsebkendők, harisnyák, esernyők, reggeli és torna cipők, fiú és leány sapkák és kötények dús választékban. Agyneműek, paplanok takarók, feltűnő jutányos kivitelben.

ÁLLANDÓ MARADÉKVÁSÁR
MESÉS OLCSÓ ÁRAKBAN!!

ISZER FERENCZ
MÉHVIASZ- ÉS GYERTYAGYÁROS
 — katólikus cég —
MALACZKA (POZSONY M.)

A főtiszt. plébános urak szives figyelmébe ajánlom különösen kisebb jövedelmű templomok használatára saját gyártmányú III. rendű, szép és tartós égésű

félviasz-gyertyáimat,
kilója 2 korona 40 fillér.

Továbbá ajánlom I. és II. rendű méhviasz-gyertyáimat, kétszer finomított templomi égő olajat. Valódi francia olajból, kristály-üveg, tomjén, füstölő-szén, szurok-fáklya stb. legjobb minőségben jutányos áron kaphatók. A gyertyákat 4 kilogrammtól kezdve bérmentve szállítom.

A főtiszt. plébános urak részére készpénzfizetésnél 3% engedményt, vagy kívánatra 1 évi utólagos fizetési előnyt nyújtok. Kívánatra árjegyzékkel ingyen és bérmentve szolgálhatok. —

64. 6-15.

Meghívás.

A Nyitrai Népbank mint részvénytársaság 1910. évi augusztus hó 7-én délelőtt 11 órakor Városház-tér 3. számú saját székházában **rendkívüli közgyűlést**

tart, melyre a t. e. részvényesek tisztelettel meghívottnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság indítványa intézetünk részvénytőkésének emelése tárgyában.
 2. A jegyzőkönyvet hitelesítők kijelölése.
- Kelt Nyitrán, 1910. július 20.

Az igazgatóság.

Alapszabályok kivonata.

6. §. Közgyűlésen való megjelenésre és szavazati joggal csak azon részvényes bír, aki az előző év végével, mint ilyen a részvénykönyvekben beírva volt, és

ha ezen részvények a megtartandó közgyűlés előtt elismervény mellett az intézetnél letéteményezve lettek.

Ezen elismervények egyúttal belépti-jegyül is szolgálnak.

20. §. Közgyűlések alkalmával egyaránt minden részvényesnek egy szavazata van, egy részvény után a 6. §. értelmében, mindazonáltal 10 szavazatnál többet egy egyleti tag sem összpontosíthat magában, akár saját nevében, akár mint megbízott.

Férjek, szülők nem szükségesnek külön meghatalmazást, gyámok azonban kinevezési okmányokat előmutatni tartoznak.

A szavazási meghatalmazásnak városhatóságilag hitelesítettnek kell lennie.

Társulatok és jogi személyek jogosult előjáróik (képviselőik) által gyakorolják a szavazati jogot.

31. §. Oly tárgyak, melyek a meghívásban nem említettek, vagy oly önálló indítványok, melyek legalább 8 nappal a közgyűlés előtt az igazgató tanáshoz írásban kellőleg indokolva be nem adtak, a közgyűlésben nem tárgyalhatók. 2-3

Eladó házak és háztelkek!

A rét-utcai telken két és három szobás új házak, valamint üres telkek szabad kézből eladók. — Bővebbet: **Csernyák József,** háztulajdonosnál Nyitrán, Rét-utca 13-ik szám alatt.

87. 2-5

Telefon szám: 146.

TELEFON

Poór-féle cukrászdában!

Nyitrán, Bottyán-utca 4.
 Galgócon, Erzsébet-u. 7.

Házilag készült befőttek, cukrozott gyümölcsök. Naponta friss készítésű vajás és desszert sütemények, friss Gerbaud. — Ugyanott szebbnél-szebb bonbonierek, Gerbaud, Lindt és Gala Peter-féle csokoládék, desszertek és mindenféle cukor különlegességek nagy választékban s ami a fő igen olcsón beszerezhetők pontos kiszolgálás mellett.

Ünnepi kalácsok, torták mindenkor megrendelhetők és kívánatra házhoz is szállítatnak.

171. 34-52.

A közönség kényelmére

üzletembe bevezetttem a telefont is, úgy hogy az egész megye bármely részéről jövő telefon megrendeléseket is a leggyorsabban teljesíthetem. Nyitrai telefon szám 146.

BUTOROK

a legolcsóbban kaphatók csak

VAJDA J.

butorkereskedőnél
 NYITRA, PÁRUTCA 22 SZ.

50 hálószoba, 40 ebédlő, 15-20 salon berendezés.

Uri szobák és vendég-szobák mindennemű stíl- és minőségben állandóan raktáron vannak.

Száraz anyagból, kitűnő iparosok által készített mahagoni-, palisander-, kőris-, cseresznye-, dió-, tölgy és szifla

BUTORAIM

legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, jó ízléssel készülnek.

Mindennemű réz-, nikkel- és vasbutor. — Veranda- és kerti-butorok.

Iroda-, előszoba- és konyhaberendezések.

Saját kárpitos-műhelyem, ahol legmodernebb kárpitos és díszítési munkák szakszerűen s ízlésesen készülnek.

Mint hogy t. vevőimnek jó árút, nagy választékot a legjutányosabb árak mellett nyújtok, tisztelettel kérem a n. é. butorvásárló közönséget, hogy b. rendeléseivel hozzám fordulni sziveskedjék.

VAJDA J.
 butorkereskedő.

11. 15-24

Figyelmeztetés!

Felhívjuk a n. é. közönség figyelmét az intézetünknel létező **takarék biztosító** osztályra. Egy korona és csekély pótdíj heti befizetése ellenében, megéles esetén, a 15-ik év végén 1000 koronát fizet ki a nyitrai népbank. Ha pedig a befizető bármikor elhal törvényes örökösei, vagy az általa kijelölt kedvezményezett, 1000 koronát kap a haláleset igazolása után 30 napon belül. A jegyezhető legesekélyebb befizetés hetenkint 1 korona a legnagyobb hetenkint 50 korona. — E befizetések alapján az intézet kölcsönöket is folyósít. — Részletes felvilágosítások az intézetben kaphatók

Üzlet szerzők kerestetnek!

Nyitrai Népbank r.-társaság.

Alapított 1869-ben.

Nyitrai Népbank

mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt nap, árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

10. 12.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

Megérkeztek!

friss töltésű összes magyar
és külföldi ásványvizek

M. kir. Országos Központi
minta pincze aszu, szamorodni, csemege és asztali
palackborok kitűnő minőségben
állandóan raktáron.

Zoborhegyi Ima palackborok:

nagy üveg burgundi vörös	65 kr.
„ „ Aranygóhér	55 „
„ „ zobori rizling	55 „
„ „ Zobor-gyöngye	55 „
„ „ Zobor-ujhegyi	45 „
„ „ zobori ezerjő	35 „

Üres palackot 5 kr. visszaveszem.

Pécs Ede
kereskedő és szőlőbirtokos
Nyitrán.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

Gróf Esterházy Ferencz

pezsgőgyára Tata.

Forgalomba hozza az 1906-iki

Lakodalmos (édeses) }
Aldomás (savanykás) } **jegyű pezsgőit,**
Billikom (száraz) }

melyeket kizárólag az uradalom
somlói, neszemlyi, devecseri,
baji, tatai, bánhidai szőlőiben

champagne szerűen szüretelt boraiból teljesen francia
módon készített és kiválóan jók.

Nyitrán kapható: Csernyák István Fia cég üzletében.
Vezérképviselő: KOLB LAJOS, Budapest, Barcsay-utca 6.

Akinek fájós lába van
és mégis kényelmes,
jó és szép formájú **divatos cipőt**

akar viselni, az forduljon

Szöke Antal

ortopéd- és műcipészhez
Nyitra, Tóth Vilmos-u. 21.
(Stefkovits-féle házban)

45. 18-20.

Csizmák, vadász-cipők angol és amerikai szabás
szerint a legdivatosabban és szakavatottan készíttetnek.
Különböző **cipő-krémek** állandóan raktáron tartatnak.
Cipőfelsőrészek mérték szerint a legszebb
és legdivatosabb kivitelben készíttetnek.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárík István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen
megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e
szakmába vágó úri és női hajmunkát,
úgy mint hajbetétet, frizeteket, loknikat,
frufukat, egész és félpárokákat, hajfona-
tokat minden színben, női fésülést, haj-
és szakálfestést, ugyancsak tyúkszem-
vágást jutányos áron.

129. 43-52.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szüksé-
ges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt,
szívacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb
hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.**Hajfestékek mindenféle színben
állandóan raktáron tartatnak.**

Szolid és pontos kiszolgálás!

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.

HIRDETÉSEK

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE”
számára igen jutányos áron
felvételnek Nyitrán, Huszár
István úr könyv- és papir-
kereskedésében, ugyanitt a
lapra is elő lehet fizetni.

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai
gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi
urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

**továbbá: reverendákat,
cimadákat, biretumokat,
mucetumokat, bundákat**

stb. izlésesen, pontosan és
a legjutányosabb áron.

**Vidéki rendeléseket pontosan és
a lehető leggyorsabban eszközöl.**

2. 29-52.